LATIN SUMMER SCHOOL MMXXII
Level IA Reading Passages

Monday

Passage I – Familia Romana (Aulularia Plauti)

Dramatis Personae

Euclio : Euclio senex est; pater Phaedrae
Phaedra : Phaedra filia Euclonis est
Staphyla : Staphyla serva Euclonis est

Euclio senex est. Euclio senex avarus est. Euclio in villa habitat cum filia. filia Euclonis Phaedra est. Staphyla est serva et quoque in villa habitat. familia Euclonis in villa habitat. familia Euclonis est : Euclo (paterfamilias), Phaedra – filia Euclonis, et Staphyla – serva Euclonis. omnes in villa habitant.

Passage II – Imperium Romanum

Romani Imperium magnum habent. in Imperio Romano sunt multae provinciae – Italia, Graecia, Hispania, Africa, Asia, Syria, Judaea, Aegyptus, Britannia. inter provincias Romanas est mare Mediterraneum <u>quod</u> (which) Romani appellant "mare nostrum". <u>neque</u> (neither … nor) Germania neque Mesopotamia neque Parthia sunt in Imperio Romano. Germani trans flumen Rhenum habitant. Mesopotamia est inter Parthas et Romanos. Parthae et Romani in Mesopotamia <u>semper</u> (often) pugnant. neque Romani neque Parthae <u>vincunt</u> (win/defeat). flumen Rhenum est inter Germanos et Romanos. Germani et Romani in Germania <u>semper</u> (often) pugnant. Romani <u>aliquando</u> (sometimes), Germani aliquando vincunt. Karthagenienses imperium in Africa olim (at one time) habent. postquam (after) Romani Hannibalem vincunt Africam regnant. postquam Romani Britanniam invadunt, Britanniam regnant. in urbe Roma <u>reges</u> (kings) senatores olim regnant. postquam senatores reges vincunt, senatus Romam regnat. postquam Julius Caesar senatores vincunt, Imperatores Imperium regnant. SPQR.

Passage III – A Pun Using Latin

(The little boy asked) "please, is that an omnibus?"
"Omnibus est" said the driver, without turning round. (The Celestial Omnibus – E. M. Forster)

IV. Sundry Quotes

i. Rumor volat.

ii. Homo sum.

iii. Festina lente.

iv. Philosophia est ars vitae.

v. Nulla avaritia sine poena est.

vi. Pauci viri sapientiae student.

vii. Pecunia avarum irritat, non satiat.

viii. Secrete amicos admone, lauda clam.

ix. Fortuna est caeca.

x. Errare est humanum.

xi. Infinitus est numerus stultorum.

xii. Culpa est mea.

xiii. Semper gloria et fama tua manebunt

xiv. Sine deo animus non potest bonus esse.

xv. Otium sine litteris mors est.

Passage V – Some Mottos, Sayings and Legal Latin

sidere mens eadem mutato (University of Sydney)
quis custodiet ipsos custodes? (Satires of Juvenal)
mens sana in corpore sano (Satires of Juvenal)
Orta Recens Quam Pura Nites (State Motto of New South Wales)
Elizabetha II Regina F[idei] D[efensor] (found on pre-decimal coins)
quid pro quo : (you scratch my back, I'll scratch yours)
“It would seem, *ipso facto*, that the *argumentum ad hominem* presented here is, indeed, a case of *res ipsa loquitur* in view of the *prima facie* evidence that the expression has become a *sine qua non* feature of our Anglophone *lingua franca*!”

Tuesday

D M

M. RUBRIO CAELIO
QUI LXII ANN SEP MENS
DUOBUS DIEBUS VIX
Q. RUB F

H C F

M. Rubrio Caelio
qui LXII ann[os] sep[tem] mens[es]
duobus diebus vix[it]
Q. Rub[rius] F[ilius]

heres faciendum curavit

HIC IACENT
DUAE MATRES
DUAE FILIAE
HOC FACIT TRES

Graffiti showing dates :

C. Pumidius Dipilus hic fuit
a.d. vii KAL SEP Cos. Pl. [42 BC] (consule Planco)

Cynthia suspirium meum me deseruit
Prid. ID MAR prid id Mar
damnata esto

[I]mp(eratori) [Caes(ari)]
Fla(vio) Val(erio)
Constantino
Pio nob(ilissimo) Caes(ari)
divi
[Const]anti
A[u]g(usti) P[ii]
[filio]

D[IS] M[ANIBUS]
TUTILIAE SU-
PERAE [UAE] VIX[IT]
ANN[OS] XXXV M[ENSES] IX
DIEBUS XVII
AMPLIATA SO-
ROR B[ENE] M[ER OTI] F[ECIT]

[*DIS AUGUSTI*]S TIBERIEUM

[...*PO*]NTIVS PILATVS

[...*PRAEF*]ECTVS IVDA[*EA*]E

[...*FECIT D*]E[*DICAVIT*]

SENATVS
POPVLVSQVE ROMANVS
DIVO TITO DIVI VESPASIANI F
VESPASIANO AVGVSTO

Wednesday

Passage I – The Folly of King Midas (adapted from the Metamorphoses of Ovid)

Midas rex Bacchum petit, "effice quicquid contigero, vertatur in aurum!"
Deus adnuit, dolens quod non meliora petisset.
Midas, laetus, arboris virgam detrahit, et virga aurea fit; saxum tangit, et saxum auro pallet.
spes suas animo capit, aurea fingens omnia.
ministri regi gaudenti dapes posuere... sed cibus Midae dente contactus aureus fit; aqua vinumque in aurum vertuntur!
rex divesque miserque divitias odit. copia famem non relevat; sitis guttur urit. "Da veniam, peccavi" exclamat. "me eripe damno!"
"vade ad amnem," Bacchus ait, "et caput corpusque summerge."
vis aurea de Midae corpore in amnem cedit, flumen tingens; etiam nunc fluminis undae auro pallent.

radix malorum est cupiditas!

Vocabulary

quicquid contigero	whatever I touch (literally "whatever I will have touched")
aurum	gold
adnuit	approved (literally " nodde")
dolens	disappointed
petisset	had requested
laetus	happy
virgam	branch
saxum	rock
spes	hopes
animo	mind
fingens	making/turning into
gaudenti	rejoicing
dapes posuere	set down a banquet
cibus	food
divesque	rich (que … que = "both … and")
divitias	wealth/riches
copia	abundance
relevat	relieve
guttur urit	throat burned
veniam	mercy/pardons/forgiveness
peccavi	commit a sin
amnem	stream
cedit	fell
undae	waters
radix	root

Passage II – Scenes from the Bayeux Tapestry

Panels :

I. … ubi Haroldus sacramentum fecit Willelmo Duci; hic Haroldus reversus est ad Anglicam Terram

II. hic portatur corpus Edwardi regis ad ecclesiam s[an]c[t]i Petri Ap[osto]li
hic Edwardus Rex in lecto alloquit[ur] fideles
et hic defunctus est hic dederunt Haroldo corona[m] Regis

III. hic residet Harold Rex Anglorum Stigant Archiep[iscopu]s
isti mirant[ur] stella[m]

IV. hic navis Anglica venit in terram Willelmi Ducis

V. hic Willelm Dux in magno navigio mare transivit

VI. ad Hestenga Castra ; hic nuntiatum est Willelmo de Harold[o]; hic domus incenditur

VII. hic milites exierunt de Hestenga et venerunt ad pr[o]elium contra Harold(um)

VIII. hic ceciderunt simul Angli et Franci in pr[o]elio

IX. confortat pueros hic est Willelm Dux hic Franci pugnant et cecide-

X. -runt qui erant cum Haroldo hic Harold Rex interfectus est

XI. et fuga verterunt Angli

Thursday

Some Mixed Readings

Passage I - The Poet Catullus (84 BC – 54 BC) Mourns at the Grave of his Brother (Cat CI)

multas per gentes et multa per aequora vectus
advenio has miseras, frater, ad inferias,
ut te postremo donarem munere mortis
et mutam nequiquam alloquerer cinerem.
quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
heu miser indigne frater adempte mihi,
nunc tamen interea haec, prisco quae more parentum
tradita sunt tristi munere ad inferias,
accipe fraterno multum manantia fletu,
atque in perpetuum, frater, ave atque vale.

aequora : aequor, n. *sea*
īnferiās : īnferiae, f.pl. *tribute to the dead*
postrēmō : postrēmus *last*
mūnere : mūnus, n. *gift*
mūtam : mūtus *silent*
nēquīquam *in vain*
alloquerer : alloquī *address*
cinerem : cinis, f. *ashes, dust*
5 quandoquidem *seeing that, since*
tētē = tē

abstulit : auferre *steal, carry off*
indignē *unfairly*
adēmpte : adimere *take away*
prīscō : prīscus *ancient*
parentum : parentēs, m.pl. *forefathers*
frāternō : frāternus *a brother's*
multum mānantia *drenched*
flētū : flētus, m. *weeping, tears*
10 in perpetuum *for ever*
avē atque valē *hail and farewell*

II. Some Extracts from the Vulgate

Vulgate John 18.38 : et cum hoc dixisset iterum exivit ad Iudaeos et dicit eis "ego nullam invenio in eo causam. vultis ergo dimittam vobis regem Iudaeorum?" [40] clamaverunt rursum omnes dicentes non hunc sed Barabban. erat autem Barabbas latro.

Vulgate John 19.19 : scripsit autem et titulum Pilatus et posuit super crucem. erat autem scriptum "Iesus Nazarenus rex Iudaeorum

hunc ergo titulum multi legerunt Iudaeorum quia prope civitatem erat locus ubi crucifixus est Iesus et erat scriptum hebraice graece et latine … et stabat populus expectans et deridebant illum principes cum eis dicentes "alios salvos fecit; se salvum faciat si hic est Christus Dei electus" … illi autem spongiam plenam aceto hysopo circumponentes obtulerunt ori eius.

Friday

I. Sundry Graffiti

Electioneering :

M. Casellum aed. M. Samellium Modestum aed.
Pyramus olympionica
calvos rog[avit] o.v.f. (= oro vos faciatis)

Q. Postumium M. Cerrinium aed. o.v.c Euxinus rogat
nec sine Iusto. scr[ipsit] Hinnulus

pistores Holconio favent

Insults :

tu mortuus es, tu nugas es; iste est gladiator, parricida, adulter; caudex!

Affaire de Coeur

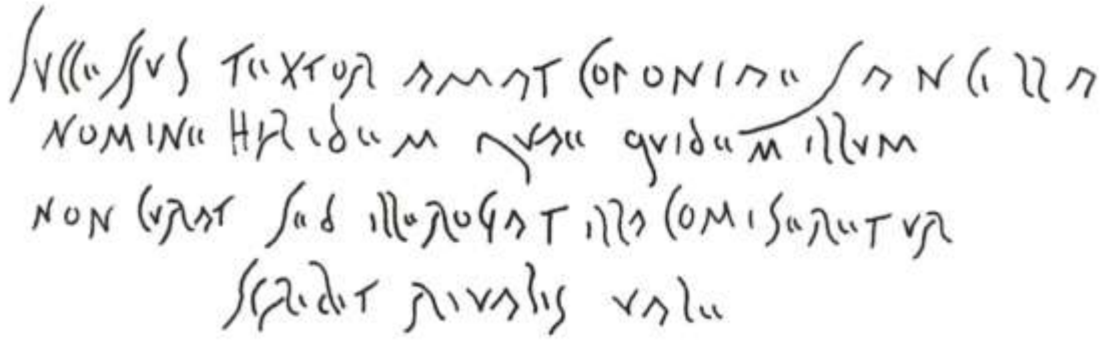

Successus textor amat Coponiaes ancilla(m,)
nomine Hiridem, quae quidem illum
non curat; sed ille rogat, illa comiseretur.
Scribit rivalis, vale.

The Roman handwritten alphabet :

Passage III _ Latin Phrases in Common Use

Anno Domini (date)
Requiescat In Pace (on graves)
In memoriam (obituary)
Et cetera (often misused!)
Luceat Lux Vestra (motto)
Post mortem (doctors do it)
Ego (who?)
Ante Meridiem (telling the time)
Post Meridiem (telling the time)

Nullarbor Plain (what is missing?)
Amor omnia vincit (St Valentine’s Day)
Fortuna fortes/audentes iuvat (who benefits?)
Interim (when?)
Via (where?)
Status quo (what?)
Gloria in excelsis Deo (sung at Christmas)
Valete (👋)
Ab initio (from where?)
Ad hoc (specific)
Cave canem (GROWL!)
Ex libris (whose book?)
Pro tem[pore] (not permanent)
Locum tenens (not permanent)
Inter alia (what else?)
In medias res (not on the edge)
Semper/adeste fideles (loyalty/devotion)
Cogito ergo sum (a Frenchman’s thought)
Habeas corpus (murder trial)
Caveat emptor (consumer rights?)
De iure (legal)
De facto (not so legal)
Locus in quo (crime scene)
Three elements to establish in a Roman murder trial : cui bono; modus; occasio …

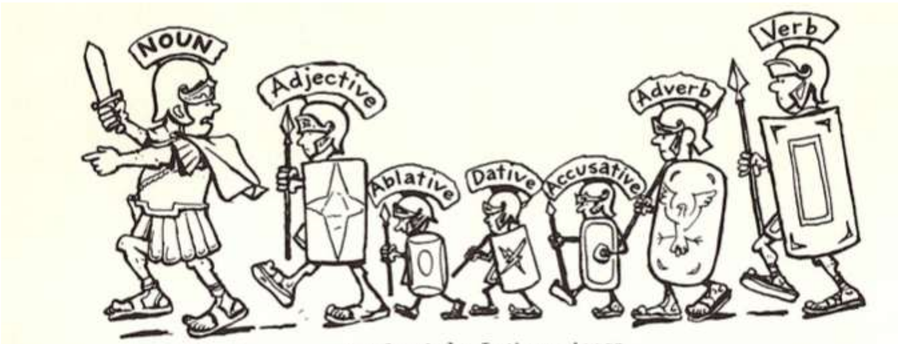

Parade of the Latin sentence.